

ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Έτος
Μπετόβεν Ι

PASTORALE

28

Π Α Ρ

02

Α Σ Κ

2020

Ε Υ Η

ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού

Η Κ.Ο.Θ. επιχορηγείται και εφοπτεύεται
από το ΥΠ.ΠΟ.Α.

Διευθύντρια Κ.Ο.Θ.
Ζωή Τσόκανου

Αν. Διοικητική Διευθύντρια
Χρυσή Γκαρίπη

Ειδικό Ταμείο Οργάνωσης
Συναυλιών (Ε.Τ.Ο.Σ.) της Κ.Ο.Θ.

Πρόεδρος
Στάθης Γεωργιάδης

Αντιπρόεδρος
Αντώνης Κωνσταντινίδης

Μέλη
Παναγιώτης Διαμαντής
Σωτηρία Γκιουλέκα
Χαράλαμπος Χειμαριός

Επιμέλεια εντύπου – Κείμενα
Νίκος Κυριακός

Γραφιστική επιμέλεια
kitchen.was

Εκτύπωση
STUDY NOW

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ:

Μαρία Νιμνή (Γραμματεία)
Μίνα Παπακωνσταντίνου (Συνεργάτιδα Διεύθυνσης)
Φίλιππος Χατζησίμου (Υπεύθυνος Υλοποίησης
Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού)
Νίκος Κυριακού (Υπεύθυνος Προβολής &
Επικοινωνίας)

Μανώλης Αδάμος (Λογιστήριο)
Έφη Τερζή (Λογιστήριο)
Θεοδώρα Καραμανίδου (Μουσική βιβλιοθήκη-αρχείο)
Όλγα Αϊλαρούδη (Γραμματεία)
Έλενα Παράσχου (Ταμείο Πώλησης Εισιτηρίων)
Πέτρος Γιάντσης (Φροντιστής)
Γιώργος Νιμπής (Φροντιστής)
Νικηφόρος Κάκογλου (Κλητήρας)

Εξωτερικοί συνεργάτες:

Γεωργία Καραντώνη
(Εκπαιδευτικά προγράμματα & κοινωνικές δράσεις)
Αγγελική Κουρουκλίδου
(Υλοποίηση καλλιτεχνικού προγραμματισμού)

ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΟΚΙΜΩΝ Κ.Ο.Θ. & ΕΚΔΟΤΗΡΙΟ Κ.Ο.Θ.

Λ. Νίκης 73, 54622 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 257900
Τηλ. 2310 236990 (εκδοτήριο)
Fax. 2310 252035
E-mail: info@tssso.gr
www.tssso.gr

Ε.Τ.Ο.Σ. της Κ.Ο.Θ.
Κτίριο Μονής Λαζαριστών
Κολοκοτρώνη 21, 56430
Σταυρούπολη
Τηλ. 2310 589156-9
Φαξ. 2310 604854

Η ΚΟΘ διατηρεί το δικαίωμα να
τροποποιήσει το πρόγραμμα.
Η είσοδος μετά την έναρξη της
συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο
διάλειμμα.

Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται
σε παιδιά 6 ετών και άνω.
Απαγορεύεται αυστηρά η
βιντεοσκόπηση, η φωτογράφιση και
η μαγνητοφώνηση κατά τη διάρκεια
της συναυλίας.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ

www.tssso.gr

Ακούτε κάθε Τρίτη **18:00-18:30** την εκπομπή
Η Κ.Ο.Θ. ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ
με τον **Θανάση Γωγάδη**,
από τον **9,58 fm** και το **Γ' Πρόγραμμα**

Έτος Μπετόβεν I PASTORALE

28 02 2020
Π Α Ρ Α Σ Κ Ε Υ Η

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ Α.Π.Θ.
ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ 20.30

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ CHRISTOPH POPPEN

ΒΙΟΛΙ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΟ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΙΑΚΑΚΗΣ

ΠΙΑΝΟ
ΤΙΤΟΣ ΓΟΥΒΕΛΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Καρλ Μαρία φον Βέμπερ (1786-1826):
Εισαγωγή από την όπερα 'Όμπερον' **10'**

Λούντβιχ βαν Μπετόβεν (1770-1827):
**Τριπλό κοντσέρτο για βιολί, βιολοντσέλο,
πιάνο και ορχήστρα σε ντο μείζονα, έργο 56** **36'**
I. Allegro
II. Largo
III. Rondo alla Polacca

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Λούντβιχ βαν Μπετόβεν (1770-1827):
**Συμφωνία αρ.6 σε φα μείζονα,
έργο 68 («Ποιμενική»)** **45'**
I. Allegro ma non troppo
II. Andante molto mosso
III. Allegro (scherzo)
IV. Allegro
V. Allegretto

Το 2020 έχει ανακηρυχθεί παγκοσμίως ως Έτος Μπετόβεν. Ολόκληρος ο πλανήτης γιορτάζει με πλήθος εκδηλώσεων τα 250 χρόνια από τη γέννηση του κορυφαίου συνθέτη. Η Κ.Ο.Θ. συμμετέχει στους εορτασμούς αυτούς με μία ποικιλία προτάσεων απευθυνόμενη σε ένα ευρύτατο ακροατήριο, σε Θεσσαλονίκη και περιφέρεια.

Δεσπόζει η σειρά μεγάλων συμφωνικών συναυλιών, αρχής γενομένης από τη σημερινή, σε 3 διαφορετικές αίθουσες της πόλης μας, αλλά και η περιοδεία με έργα Μπετόβεν σε Τρίκαλα, Ηγουμενίτσα και Κέρκυρα.

Παράλληλα δεν λείπει η μουσική δωματίου, με κουαρτέτα εγχόρδων στη Στοά της Ρωμαϊκής Αγοράς (14/6), καθώς και το αγαπημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα 'Παρέα με τον Μπετόβεν' για παιδιά 4-11 ετών, μαζί με τους γονείς.

CARL MARIA VON WEBER (1786-1826)

Εισαγωγή από την όπερα 'Όμπερον'

Η ρομαντική τρίπρακτη όπερα του Καρλ Μαρία φον Βέμπερ 'Όμπερον' ή αλλιώς 'Όρκος του Βασιλιά των Ξωτικών' έκανε το ντεμπούτο της στις 12 Απριλίου 1826, στο Κόβεντ Γκάρντεν του Λονδίνου, με τον ίδιο το συνθέτη στο πόντιουμ. Η πρωτοφανής επιτυχία έκανε πολύ ευτυχισμένο τον Βέμπερ, που έγραψε στη γυναίκα του «*Χάρη στο Θεό και στην παντοδύναμη θέλησή Του, είχα χθες το βράδυ τη μεγαλύτερη επιτυχία της ζωής μου...*». Ήταν η συγκινητική αντίδραση ενός ανθρώπου με καρκίνο στο λάρυγγα και με κατεστραμμένους από τη φυματίωση πνεύμονες, που αφήφησε τις προειδοποιήσεις των γιατρών και έκανε εν γνώσει του τελευταίο ταξίδι της ζωής του στο Λονδίνο, με μοναδικό σκοπό να γράψει ένα τελευταίο αριστούργημα. Λίγες εβδομάδες μετά το θρίαμβο θα άφηγε την τελευταία του πνοή στο Λονδίνο. Αρχικά θάφτηκε εκεί, αλλά γρήγορα η σωρός του μεταφέρθηκε με κάθε επισημότητα στη Γερμανία, όπου ο Βάγκνερ εκφώνησε τον επικήδειο του νεκρού χαρακτηρίζοντας τον Βέμπερ ως τον «*πιο Γερμανό απ' όλους τους Γερμανούς μουσικούς*».

Η υπόθεση της όπερας εξελίσσεται στη Νεραϊδοχώρα και σε Γαλλία, Βαγδάτη και Τυνησία, κατά το Μεσαίωνα, ενώ είναι βασισμένη στο επικό γαλλικό ποίημα του 13ου αιώνα 'Huon de Bordeaux'. Ο βασιλιάς των ξωτικών Όμπερον, μετά από ένα τσακωμό με τη γυναίκα του, ορκίζεται πως δεν θα την πλησιάσει ξανά, μέχρι να βρεθεί ένα ζευγάρι θνητών τόσο αγαπημένο, που καμία αντιξοότητα δεν θα είναι ικανή να τους χωρίσει και καμία δοκιμασία δεν θα μπορεί να κλονίσει την αφοσίωσή τους. Ο Πουκ δεν καταφέρνει να βρει ένα τέτοιο ζευγάρι, αλλά αναφέρει την ιστορία του ιππότη Χουόν από το Μπορντώ, που βρισκόμενος σε αυτοάμυνα σκότωσε έναν από τους γιους του Καρλομάγνου. Ο αυτοκράτορας θα του δώσει χάρη μόνο αν σκοτώσει τον άντρα που κάθεται στα αριστερά του χαλίφη της

Βαγδάτης, κλέψει την κόρη του και την παντρευτεί. Ο Όμπερον συγκινείται από το δράμα του ιππότη και μαγεύει στον ύπνο τους τον Χουόν και τη Ρεϊζά, την κόρη του χαλίφη, ώστε να ερωτευτούν ο ένας τον άλλον, προσφέροντας μάλιστα κάθε βοήθεια στον ιππότη, με τον όρο να μείνει για πάντα πιστός στη Ρεϊζά. Ο Χουόν ορκίζεται αιώνια πίστη και παίρνει για δώρο το μαγικό κόρνο του Όμπερον, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιεί κάθε φορά που κινδυνεύει. Μετά από πολλές περιπέτειες η ιστορία έχει αίσιο τέλος, με την αγάπη και την πίστη του θνητού ζευγαριού να σώζει την ευτυχία του Όμπερον και της συζύγου του.

Η Εισαγωγή της όπερας είναι ένα εντυπωσιακό συμφωνικό κομμάτι. Αρχίζει με το χαρακτηριστικό μοτίβο του μαγικού κόρνου του Όμπερον, που παίζει καθοριστικό ρόλο σε όλη τη διάρκεια του έργου. Το ίδιο μοτίβο χρησιμοποίησε και ο Μέντελσον, για να μεταφέρει το συναίσθημα της εισόδου σε έναν παραμυθένιο κόσμο στη συμφωνική ουβερτούρα που έγραψε εκείνη τη χρονιά για το 'Όνειρο Καλοκαιρινής Νύχτας'. Ο Βέμπερ ξεκινά αργά, με την ταχύτητα να αυξάνεται στο κύριο μέρος του κομματιού, όπου γίνεται ευρεία χρήση θεματικών στοιχείων από την όπερα. Η ουβερτούρα συνολικά αποτελεί μία εντυπωσιακή μικρογραφία του έργου με την μαγευτική της ομορφιά και τη νεανική της δροσιά και σφριγηλότητα να καθλώνουν, αλλά και να προκαλούν θαυμασμό, αν σκεφτεί κανείς τη σωματική κατάσταση του δημιουργού της όταν έγραφε την όπερα. Ο Βέμπερ το εξήγησε λέγοντας απλά «*Στο Θεό ανήκει όλη η δόξα!*»

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827):

Τριπλό κοντσέρτο για βιολί, βιολοντσέλο, πιάνο και ορχήστρα σε ντο μείζονα, έργο 56

I. ALLEGRO II. LARGO III. RONDO ALLA POLACCA

Το 'Τριπλό Κοντσέρτο' του Μπετόβεν αποτελεί μία από τις πλέον ξεχωριστές σελίδες της παγκόσμιας μουσικής φιλολογίας, ενώ είναι το μοναδικό κοντσέρτο που έγραψε ποτέ ο συνθέτης για πάνω από ένα σολιστικό όργανο. Πρωτότυπος ήταν και ο συνδυασμός των σολιστικών οργάνων που επέλεξε ο Μπετόβεν, κάτι που επεδίωξε όπως έγραψε στον εκδότη του «*είναι πραγματικά κάτι εντελώς καινούριο*». Δεν είχε όντως δοκιμαστεί ο αντίστοιχος συνδυασμός στο παρελθόν, ούτε στο είδος της Sinfonia concertante που άνθησε κατά την πρώιμη κλασική περίοδο, ως μία ανανεωμένη μορφή του μπαρόκ concerto grosso, και χρησιμοποιούσε το συνδυασμό δύο ή περισσότερων σολιστ με την ορχήστρα.

Το έργο γράφτηκε το 1804, σε μία ιδιαίτερος παραγωγική εποχή για τον Μπετόβεν, κατά την οποία συνέθεσε και μερικά από τα πλέον σημαντικά του έργα, όπως την 'Ηρωική Συμφωνία' και τις σονάτες 'Waldstein' και 'Appassionata'. Η πρεμιέρα της πάντως δεν έγινε παρά το 1808, με μία πιθανή εξήγηση για την καθυστέρηση αυτή να προκύπτει από την πληροφορία του βιογράφου του Μπετόβεν, Άντον Ζίντλερ, πως αρχικά γράφτηκε για το μαθητή του συνθέτη στο πιάνο Ρούντολφ, Αρχιδούκα της Αυστρίας, με σκοπό να παίξει το κομψό, αλλά όχι ιδιαίτερα απαιτητικό μέρος του πιάνου, υποστηριζόμενος από δύο έμπειρους και ικανούς σολίστες στο βιολί και το τσέλο. Ο Αρχιδούκας όμως φαίνεται να μην κατάφερε ποτέ να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του έργου και τελικά αυτό αφιερώθηκε σε έναν άλλο μαικήνα του Μπετόβεν, τον πρίγκιπα Λόμπκοβιτς, ενώ ο Ρούντολφ αποφάσισε να γίνει Αρχιεπίσκοπος, παραμένοντας πάντως μέχρι τέλους ένας από τους στενότερους φίλους του Μπετόβεν.

Το έργο ακολουθεί την καθιερωμένη φόρμα αντίστοιχων κοντσέρτων για ένα σολιστικό όργανο και ορχήστρα. Στο σύνολό του μπορεί να χαρακτηριστεί ως ευγενική ψυχαγωγία. Μία καινοτομία του κοντσέρτου είναι η απουσία της απαραίτητης ως τότε καντέντας, την οποία ο συνθέτης θεωρεί μάλλον περιττή, λόγω του σημαντικού ρόλου που έχει ήδη δώσει στους σολίστες. Ο Μπετόβεν επιχειρεί μία εξερεύνηση στα έως τότε φωνητικά του έργα και τη μουσική δωματίου που έγραφε, ψάχνοντας τρόπους να μεταφέρει τις όποιες συνδέσεις τους στον ήχο μίας ορχήστρας. Δεδομένου του προβλήματος

που είχε να αντιμετωπίσει, αφού έπρεπε να δώσει σε κάθε σολιστικό όργανο έναν διακριτό, αλλά και συνάμα επαρκή ρόλο, χωρίς να χάσει τη συνοχή του το έργο, επενδύει στην ανάπτυξη διαλόγων των σολιστικών οργάνων μεταξύ τους με τρόπο που προσμοιάζει σε μουσική δωματίου, ενώ γράφει απλά και συμπαγή θέματα, αποφεύγοντας τις δραματικές εξάρσεις.

Στο πρώτο μέρος η έκθεση των δύο πρώτων μελωδικών θεμάτων γίνεται από την ορχήστρα και ακολουθούν τα σολιστικά όργανα, με το τσέλο πρώτο, το βιολί μετά και τέλος το πιάνο, ενώ στην ανάπτυξη συμμετέχουν όλοι, σε έναν εκπληκτικό διάλογο μεταξύ τους. Η αυστηρότητα του ύφους και η αισθητική μίας άψογης κλασικής συμφωνίας χαρακτηρίζουν το μέρος αυτό. Στο δεύτερο μέρος ξεχωρίζει ένα πανέμορφο και ιδιαίτερα εκφραστικό μελωδικό θέμα του τσέλου που καθλώνει, με το πιάνο να συνοδεύει διακριτικά. Είναι τόσο σύντομο το μέρος αυτό που μπορεί να θεωρηθεί και ως μία μακρά εισαγωγή του τρίτου μέρους. Το φινάλε είναι γοητευτικό, με σπάνιο μελωδικό πλούτο και μεγάλη εκφραστική δύναμη. Ασυνηθιστή είναι η ρυθμική του κίνηση, που είναι γραμμένη alla Polacca, στο ρυθμό δηλαδή της εντυπωσιακής πολωνέζας, που βασίζεται στον ομώνυμο μεγαλοπρεπή χορό με τον οποίο οι Πολωνοί ευγενείς χαιρετούσαν, σαν μία πομπή, τους βασιλείς τους.

Συνολικά πρόκειται για ένα ξεχωριστό έργο από κάθε άποψη. Ακόμη και ο χαρακτηρισμός κοντσέρτο δεν περιγράφει πλήρως την πραγματικότητα, αφού τα σολιστικά όργανα δεν συνδιαλέγονται με την ορχήστρα, παρά υποστηρίζονται από αυτήν, ενώ οι διάλογοι γίνονται μεταξύ τους. Η μεγαλύτερη δυσκολία του έργου και ο λόγος που δεν εκτελείται τόσο συχνά, σύμφωνα με το γνωστό Τούρκο μάεστρο Κεμ Μανσούρ, είναι η δυσκολία να βρεθούν τρεις καλοί σολίστες μαζί, που να μπορούν επίσης να εναρμονιστούν μεταξύ τους στο βαθμό που απαιτεί ο Μπετόβεν.

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827):

Συμφωνία αρ.6 σε φα μείζονα, έργο 68 («Ποιμενική»)

I. ALLEGRO MA NON TROPPO II. ANDANTE MOLTO MOSSO III. ALLEGRO (SCHERZO)

IV. ALLEGRO V. ALLEGRETTO

Η 'Ποιμενική Συμφωνία' αποτελεί μία εξαίρεση στην εργογραφία του Μπετόβεν, αφού είναι το μόνο του έργο για το οποίο παρέδωσε πρόγραμμα, δίνοντας επεξηγηματικούς τίτλους και για τα πέντε μέρη του, αν και υποστήριζε πως δεν χρειαζόταν απαραίτητα κάτι τέτοιο, αφού «το έργο εμπεριέχει περισσότερη έκφραση συναισθημάτων από την ίδια τη ζωγραφική» και πως «όποιος έχει ζήσει κάποιο διάστημα στην ύπαιθρο μπορεί αμέσως να συνδέσει τους ήχους με αυτό που περιγράφουν». Αποτελεί λοιπόν ένα πρώιμο δείγμα προγραμματικής συμφωνίας, αν και αυτό που πραγματικά επιθυμεί ο Μπετόβεν είναι να μιλήσει στο συναίσθημα του ακροατή και να του προκαλέσει συγκινήσεις, παρά να 'ζωγραφίσει' τοπία με τη μουσική του. Ο ίδιος ο Μπετόβεν την ονόμασε 'Ποιμενική Συμφωνία' θέλοντας να τονίσει την πρόθεσή του να μνησεί την αγαπημένη του φύση. Η πλέον αγαπημένη συνήθειά του ήταν οι περίπατοι στο δάσος, όταν άφηνε την πόλη για να βρει την ηρεμία του και να κρύψει παράλληλα την τρομερή του ασθένεια. Αυτή τη συναισθηματική πληρότητα που ένιωθε στην εξοχή θέλησε να μεταφέρει και στον ακροατή.

Το πρώτο μέρος έχει τίτλο «Το ξύπνημα ευχάριστων συναισθημάτων με την άφιξη στην ύπαιθρο» και είναι πλούσιο σε περιγραφές της υπαίθρου, με την ευχάριστη αίσθηση καθαρού αέρα και ευεργετικής λιακάδας ενός πρωινού στην εξοχή να προκαλεί ευεξία και να μαγεύει με τις όμορφες σκηνές που περιγράφει.

Το δεύτερο μέρος είναι μία «σκηνή στο ρυάκι». Έχει φτάσει μεσημέρι και απλώνεται ηρεμία στην ατμόσφαιρα με το μελωδικό μουρμούρισμα του ποταμού. Ένα γλυκό τραγούδι ξεπροβάλλει από ένα χαρούμενο τρίο, που το αποτελούν ένα αηδόνι, ένα ορνέκι και ένας κούκος. Η αγαλλίαση κυριαρχεί.

Στο τρίτο μέρος ο Μπετόβεν αρχίζει να στρέφει το ενδιαφέρον του στους ανθρώπους. Πλησιάζοντας το απόγευμα, συναντάμε μία χαρούμενη συνάντηση χωρικών για χορό. Τα παλικάρια καλούν

κοντά τους τις κοπέλες και όλοι μαζί γλυντούν ευτυχισμένοι. Τα ξύλινα πνευστά γίνονται οι λαϊκοί οργανοπαίχτες της γιορτής. Το όμποε πρέπει να προσπαθήσει να παίξει 'λάθος' για να καταδείξει τον ερασιτεχνισμό της λαϊκής ορχήστρας. Στην πραγματικότητα πρόκειται για ένα αστέρι του Μπετόβεν προς τη λαϊκή ορχήστρα της ταβέρνας 'Οι τρεις κόκορες', που επισκεπτόταν συχνά κατά τις αποδράσεις του στην ύπαιθρο. Οι μουσικοί ήταν φίλοι του και συχνά ζητούσαν συμβουλές από αυτόν την ώρα που έτρωγε εκεί, ενώ τους έγραφε και μουσική! Τη χαρούμενη ατμόσφαιρα διακόπτει βίαια ένας κεραυνός, που γίνεται η αιτία να διαλυθεί η γιορτή.

Το τέταρτο μέρος ακολουθεί τον κεραυνό και είναι μία καταγίδα που ξεσπά σε όλη της τη μεγαλοπρέπεια. Τα κοντραμπάσα την περιγράφουν με τη βοήθεια των τσέλων και των υπόλοιπων εγχόρδων ακολούθως. Όλοι τρέχουν να προφυλαχτούν από το χαλασμό τριγύρω τους. Εντελώς ξαφνικά, όπως ακριβώς εμφανίστηκε, η καταγίδα σταματά και η ηρεμία επανέρχεται.

Το φινάλε είναι το «Τραγούδι του βοσκού», ένας ποιμενικός χορός που τον σέρνουν τα κλαρινέτα με τα κόρνα και εκφράζει τις ευχαριστίες για το τέλος της θεομηνίας. Οι ήχοι της υπαίθρου του πρώτου μέρους επανεμφανίζονται και διατρανώνουν την αέναη συνέχιση της ζωής. Λίγο πριν υπήρχε φόβος για ένα επερχόμενο 'τέλος του κόσμου', όπως χαρακτήρισε το τέταρτο μέρος ο Μπερλιόζ, αλλά όλα αυτά έγιναν σύντομα μία μακρινή ανάμνηση. Το ουράνιο τόξο απλώνεται μπροστά μας. Η ζωή επικράτησε ακόμη μία φορά.

Ο Μπετόβεν διατρανώνει την πίστη του στη ζωή, αλλά και στη δύναμη της τέχνης που υπηρετεί, με τη σταθερή πεποίθηση ότι με όπλο αυτή θα νικήσει τη φοβερή του ασθένεια, η οποία απειλεί να του στερήσει το σημαντικότερο κομμάτι του εαυτού του και τη μεγαλύτερη χαρά της ζωής του: την ίδια τη μουσική.

Νίκος Κυριακού

CHRISTOPH POPPEN ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Από την αρχή της καριέρας του ως μαέστρου, ο Christoph Poppen έχει αποκτήσει διεθνή φήμη για τα καινοτόμα του προγράμματα και την προσήλωσή του στη σύγχρονη μουσική. Τακτικός κεκλημένος αρχιμουσικός με εμφανίσεις σε ορχήστρες όπως η Συμφωνική του Μπάμπεργκερ, η Γερμανική Συμφωνική Ορχήστρα του Βερολίνου, η Staatskapelle της Δρέσδης, η Συμφωνική της Βιέννης, η Φιλαρμονική Ορχήστρα της Γαλλικής Ραδιοφωνίας, οι Συμφωνικές Ορχήστρες του Νιτρόιτ και της Ινδιανάπολης, η Συμφωνική Ορχήστρα της Πολιτείας του Σάο Πάολο, η Φιλαρμονική της Νέας Ιαπωνίας, η Συμφωνική Ορχήστρα της Σιγκαπούρης, η Καμεράτα του Σάλτσμπουργκ και η Μπιενάλε της Βενετίας.

Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας σεζόν, ο Christoph Poppen συνεχίζει τη στενή και πολύ επιτυχημένη συνεργασία του με την Καμεράτα της Κολωνίας από τη θέση του Αρχιμουσικού, ενώ είναι κεκλημένος μαέστρος της Sinfonietta του Χονγκ Κόνγκ. Προσεχώς θα κάνει ντεμπούτο με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Σεούλ και τη Residentie Orkest της Χάγης, ενώ θα επιστρέψει για νέες συνεργασίες με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα Ολλανδίας, τη Γερμανική Φιλαρμονική της Ραδιοφωνίας του Σάαρμπρυκεν Κάιζερσαουτερν, την Ορχήστρα της Περιφέρειας της Σαβοΐας και τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Ταϊλάνδης.

Ως μαέστρος όπερας έχει διευθύνει με επιτυχία μία νέα παραγωγή του έργου 'Απαγωγή από το Σεράι', στο Aalto Theatre του Έσσεν και την 'Ιφιγένεια εν Αυλίδι' του Γκλουκ στην Κρατική Όπερα της Στουτγάρδης. Έχει επίσης διευθύνει 'Ντον Τζιοβάνι' στο Teatro Carlo Felice της Γένοβας, 'Άλιεις Μαργαριταριών' στην Όπερα της Φρανκφούρτης, με επιτυχία που οδήγησε σε επανάκληση για τον 'Μαγικό Αυλό', ενώ έχει δημιουργήσει τη νέα παραγωγή 'Sing For Me, Death' του συνθέτη Claude Vivier με την εταιρεία RuhrTriennale του Γκεζελκίρχεν. Το 2016 είχε διευθύνει κοντσερτάντε τον 'Όμπερον' του Βέμπερ στην Όπερα της Κολωνίας.

Όλα αυτά τα χρόνια, ο Christoph Poppen κατείχε διάφορες σημαντικές διευθυντικές θέσεις στη Γερμανία. Από το 1995 έως το 2006 ήταν ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Καμεράτας του Μονάχου, δημιουργώντας ένα νέο προφίλ για το σχήμα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο ξεκάθαρος προγραμματισμός του, βασισμένος στις

αντιθέσεις της κλασικής και της σύγχρονης μουσικής, με μεγάλο αριθμό αναθέσεων έργων, συνάντησε τεράστια επιτυχία. Τον Αύγουστο του 2006, ανέλαβε τη θέση του Μουσικού Διευθυντή στη Συμφωνική Ορχήστρα της Ραδιοφωνίας του Σάαρμπρυκεν και από το 2007 έως το 2011, ήταν Μουσικός Διευθυντής στη νεοϊδρυθείσα Γερμανική Φιλαρμονική της Ραδιοφωνίας του Σάαρμπρυκεν Κάιζερσαουτερν. Σήμερα είναι Καλλιτεχνικός Διευθυντής στο ιδιαίτερα επιτυχημένο Διεθνές Φεστιβάλ του Μαρβάο, στην Πορτογαλία, το οποίο ιδρύθηκε το 2014.

Ο Christoph Poppen έχει διοριστεί ως καθηγητής βιολιού και μουσικής δωματίου στην Hochschule für Musik του Ντέλτμοντ και αργότερα στη Hanns Eisler Hochschule für Musik του Βερολίνου, όπου διετέλεσε και πρόεδρος από το 1996 έως το 2000. Υπήρξε επίσης Καλλιτεχνικός Διευθυντής του ονομαστού ARD International Music Competition. Από το 2003, ο Christoph Poppen είναι καθηγητής βιολιού και μουσικής δωματίου στη Hochschule für Musik und Theater του Μονάχου.

www.christophpoppen.com

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΙΟΛΙ

Ο Ανδρέας Παπανικολάου γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1982. Σπούδασε βιολί στην Ελλάδα (Ε. Ντράγκνεβα-Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης) και στον Καναδά (T. Gabor-Vancouver Academy of Music). Ταυτόχρονα συμμετείχε σε πολυάριθμα διεθνή σεμινάρια και masterclasses με διεθνούς φήμης καθηγητές ενώ βραβεύτηκε σε πληθώρα διαγωνισμών.

Από την ηλικία των 19 ετών είναι μόνιμο μέλος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης αφού πέτυχε αρχικά στα Α' βιολιά, κατά τα έτη 2008-2010 στη θέση του εξάρχοντα ενώ το 2014 κατέκτησε τη θέση του Α' Κορυφαίου στα Β' βιολιά.

Είναι ο ιδρυτής του «Συνόλου Εγχόρδων Θεσσαλονίκης» και του κουαρτέτου εγχόρδων «Αιμίλιος Ριάδης» με τα οποία εμφανίζεται εντός και εκτός συνόρων. Έχει ηχογραφήσει μουσική δωματίου, και έχει συνεργαστεί με σπουδαίους Έλληνες και ξένους μουσικούς. Ως μέλος του dissonArt ensemble (2005-2012) έχει ασχοληθεί εκτενώς και ερμηνεύσει μουσική του 21ου αιώνα, ενώ ως ιδρυτής της μη κερδοσκοπικής εταιρίας 'Animus' έχει δώσει φιλανθρωπικές συναυλίες για τη Unicef και τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα.

Εμφανίζεται τακτικά σε μουσικά φεστιβάλ και σημαντικές αίθουσες ως σολίστ με ορχήστρες και ρεσιτάλ καθώς και μουσική δωματίου με διακεκριμένους μουσικούς. Έχει συμπράξει με σημαντικές Ελληνικές και ξένες ορχήστρες, και μαέστρους διεθνούς βεληνεκούς. Διδάσκει βιολί στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης με τους μαθητές του να διακρίνονται σε Ελλάδα και εξωτερικό, αλλά και ως προσκεκλημένος καθηγητής σε διεθνή Μουσικά σεμινάρια (Casalmaggiore International Music Festival, Synthermia Plus). Παίζει με βιολί του Federico Goldnagl κατασκευασμένο το 1979 στη Βιέννη.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΙΑΚΑΚΗΣ ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΟ

Γεννημένος στην Αθήνα, ο Άγγελος Λιακάκης ξεκίνησε μαθήματα βιολοντσέλου με τον Χρήστο Σφέτσα και συνέχισε τις σπουδές του ως υπότροφος των ιδρυμάτων Ι.Κ.Υ. και Ωνάση με τους Csaba Onczay, Leonid Gorokhov και Kim Bak Dinitzen.

Εμφανίζεται τακτικά, τόσο ως σολίστ και ως μέλος συνόλων μουσικής δωματίου, έχοντας δώσει ρεσιτάλ και συναυλίες σε μεγάλα φεστιβάλ της Ελλάδας και του εξωτερικού. Έχει συνεργαστεί ως σολίστ με τις Κρατικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, την Καμεράτα - Ορχήστρα των Φίλων της Μουσικής, την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της Ε.Π.Τ., την BBC Scottish Symphony Orchestra, την Bilkent Symphony Orchestra, την Evergreen Symphony Orchestra, καθώς και την Orchester 1756 μεταξύ άλλων. Έχει επίσης διατελέσει μέλος του Νέου Ελληνικού Κουαρτέτου, με το οποίο έχει εμφανιστεί σε πολυάριθμες συναυλίες και έχει σημειώσει σημαντική δισκογραφία για τις εταιρίες BIS, EMI Classics, Naxos, Legend κ.α..

Το ρεπερτόριο του καλύπτει ένα ευρύ φάσμα της μουσικής φιλολογίας, από το μπαρόκ μέχρι την avant-garde, ενώ διατηρεί ιδιαίτερους δεσμούς με τους Έλληνες δημιουργούς, με το ενεργητικό του να περιλαμβάνει πολλές πρώτες εκτελέσεις έργων τους.

Ο Άγγελος Λιακάκης είναι κορυφαίος βιολοντσελίστας της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών (Κ.Ο.Α.). Παράλληλα, είναι καθηγητής βιολοντσέλου και μουσικής δωματίου στο Ωδείο Αθηνών και το Ωδείο Kodaly, ενώ παραδίδει τακτικά σεμινάρια βιολοντσέλου στο Φεστιβάλ Πηλίου. Μαζί με τον πιανίστα Τίτο Γουβέλη, με τον οποίο συνεργάζεται σταθερά τα τελευταία χρόνια, διδάσκει στο Διαρκές Σεμινάριο Μουσικής Δωματίου στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδας (Deree College).

ΤΙΤΟΣ ΓΟΥΒΕΛΗΣ ΠΙΑΝΟ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε πιάνο στο Ωδείο Αθηνών με τον Άρη Γαρουφαλή, στο Βασιλικό Κολλέγιο Μουσικής του Λονδίνου με τον Peter Katin και στη Βασιλική Ακαδημία της Σκωτίας με τον Fali Panji ως υπότροφος του Σωματείου Τζίνα Μπαχάουερ, του Ιδρύματος Ωνάση, και του ΙΚΥ. Για χρόνια μελέτησε κοντά στον διάσημο πιανίστα και παιδαγωγό Dominique Merlet στο Παρίσι. Επίσης μελέτησε εκκλησιαστικό όργανο ως υπότροφος του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών με τον Nicolas Kynaston (1995-1998).

Έχει κερδίσει βραβεία σε πανελλήνιους και διεθνείς διαγωνισμούς, καθώς και το βραβείο «Μυκονίου» της Ακαδημίας Αθηνών. Έχει συμπράξει ως σολίστ με τη Βασιλική Εθνική Ορχήστρα της Σκωτίας, την Κρατική Ορχήστρα της Τρανσυλβανίας, τη Βασιλική Συμφωνική Ορχήστρα της Μπανγκόκ, τις Κρατικές και Δημοτικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, την Καμεράτα-Ορχήστρα των Φίλων της Μουσικής, τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου κ.ά., συνεργαζόμενος με διακεκριμένους αρχιμουσικούς (Μ. Tilkin, Α. Ertungealp, Β. Φιδετζή, Ν. Αθηναίο, Β. Χριστόπουλο, Γ. Πέτρου κ.ά.). Έχει εμφανιστεί ως σολίστ αλλά και σε συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Μεγ. Βρετανία, Γερμανία, Αυστρία, Ολλανδία, Ρουμανία, Σερβία, Τουρκία, Ταϊλάνδη, Νότιο Κορέα, Νιγηρία και Κύπρος). Από τις πολύχρονες μουσικές του συνεργασίες ξεχωρίζουν αυτές με τον βιολοντσελίστα Άγγελο Λιακάκη, με τον πιανίστα Χαράλαμπο Αγγελόπουλο και με την υψίφωνο Μάιρα Μηλολιδάκη.

Το ρεπερτόριο του εκτείνεται από το μπαρόκ μέχρι και τον 21ο αιώνα. Σημαντική θέση σε αυτό κατέχει η ελληνική δημιουργία: έχει ερμηνεύσει έργα άνω των 60 Ελλήνων συνθετών, περιλαμβανομένων και αρκετών πρώτων εκτελέσεων. Αξιοσημείωτη στιγμή της σταδιοδρομίας του ήταν η ιστορική πρώτη πανελλήνια εκτέλεση του κολλοσιαίου έργου Vexations του Eric Satie (Απρίλιος 2010) στην Αθήνα, που διήρκεσε 16 περίπου ώρες και έλαβε διθυραμβικές κριτικές.

Ο Τίτος Γουβέλης είναι επίσης συντάκτης των προγραμμάτων της Κ.Ο.Α., ενώ κείμενά του φιλοξενούνται τακτικά στα έντυπα του Μ.Μ.Α. και του Φεστιβάλ Αθηνών. Δίνει συχνά εισαγωγικές ομιλίες πριν από τακτικές συναυλίες της Κ.Ο.Α. και του Μ.Μ.Α. Διδάσκει στο Ωδείο Αθηνών.

Α' ΒΙΟΛΙΑ

Εξάρχοντες
Σίμος Παπάνας
Αντώνης Σουσαμόγλου

Κορυφαίοι Α'
Γιώργος Πετρόπουλος
Θοδωρής Πατσαλίδης

Tutti
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Εύη Δελφίνοπούλου
Άκης Αρχοντής
Γιώργος Κανδυλίδης
Γκρέτα Παπά
Μαρία Σπανού
Ευτυχία Ταλακούδη
Χριστίνα Λαζαρίδου
Γιώργος Γαρυφαλλάς
Έκτορας Λάμπας
Στράτος Κακάμπουρας
Κωνσταντίνος Καμπάντας
Κωνσταντίνος Παυλάκος

Β' ΒΙΟΛΙΑ

Κορυφαίοι Α'
Ανθούλα Τζίμα
Ανδρέας Παπανικολάου

Κορυφαίοι Β'
Αλέκτας Τζιαφέρης
Ντέιβιντ-Αλεξάντερ
Μπόγκοραντ

Tutti
Μίμης Τοπτσίδης
Θανάσης Θεοδωρίδης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Ευαγγελία Κουζώφ
Πόπη Μυλαράκη
Ελευθέριος Αδαμόπουλος
Μαρία Εκλεκτού
Γιώργος Κουγιουμτζόγλου
Μιγκέλ Μιχαηλίδης
Ίγκορ Σελαμαζίδης
Ίγγκα Συμονίδου
Αναστασία Μισυρλή
Νίκος Τσανακάς
Ιρέν Τοπούρια

ΒΙΟΛΕΣ

Κορυφαίοι Α'
Νεοκλής Νικολαΐδης
Χαρά Σειρά
Κορυφαίοι Β'

Αντώνης Πορίχης
Αλεξάνδρα Βόλτσπ

Tutti
Φελίτσια Ποπίκα
Ειρήνη Παραλίκα
Χρήστος Βλάχος
Κατερίνα Μητροπούλου
Βιολέτα Θεοδωρίδου
Δημήτρης Δελφινόπουλος
Ρόζα Τερζιάν
Δημοσθένης Φωτιάδης
Πάυλος Μεταξάς
Αθανάσιος Σουργκούνης

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

Κορυφαίοι Α'
Απόστολος Χανδράκης
Νημίτρι Γκουντίμοβ
Βασίλης Σαΐτης

Κορυφαίοι Β'
Λίλα Μανώλα

Tutti
Βίκτωρ Δάβαρης
Δημήτρης Πολυζωΐδης
Πάννης Στέφος
Χρήστος Γρίμπας
Μαρία Ανισέγκου
Δημήτρης Αλεξάνδρου
Ιωάννα Κανάτσου
Ζόραν Στέπιτς

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ

Κορυφαίοι Α'
Χαράλαμπος Χειμαριός
Κορυφαίοι Β'
Γιάννης Χατζής
Ηρακλής Σουμेलίδης

Tutti
Ελένη Μπουλασίκη
Ειρήνη Παντελίδου
Μιχάλης Σαπουτζής
Πάυλος Πολυχρονιάδης

ΦΛΑΟΥΤΑ

Κορυφαίοι Α'
Νικολός Δημόπουλος
Όθωνας Γκόγκας

Κορυφαίοι Β'
Γιάννης Ανισέγκος
Μάλαμα Χατζή

Tutti
Νίκος Κουκής

ΟΜΠΟΕ

Κορυφαίοι Α'
Δημήτρης Καλπαξίδης
Δημήτρης Κίτσος

Κορυφαίοι Β'
Γιάννης Τσόγιας-Ραζάκοβ
Παναγιώτης Κουγιουμτζόγλου

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

Κορυφαίοι Α'
Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γραονίδης

Κορυφαίοι Β'
Αλέξανδρος Σταυρίδης
Αλέξανδρος Μιχαηλίδης

Tutti
Βασίλης Καρατζίβας

ΦΑΓΚΟΤΑ

Κορυφαίοι Α'
Γιώργος Πολίτης
Κωνσταντίνος Βαβάλας

Κορυφαίοι Β'
Μαρία Πουλιούδη

Tutti
Μαλίνα Ηλιοπούλου

ΚΟΡΝΑ

Κορυφαίοι Α'
Τραϊανός Ελευθεριάδης
Τραϊανός Παπαδόπουλος

Κορυφαίοι Β'
Βασίλης Βραδέλης
Παντελής Φειζός

Tutti
Δημήτρης Δεσποτόπουλος
Ελευθέριος Γκρούνης

ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ

Κορυφαίοι Α'
Γρηγόρης Νέτσκας

Κορυφαίοι Β'
Γιώργος Λασκαρίδης

Tutti
Δημήτρης Κουρατζίνος

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

Κορυφαίοι Α'
Φιλήμων Στεφανίδης
Αθανάσιος Ντώνες

Κορυφαίοι Β'

Φώτης Δράκος
Γιώργος Κόκκορας

Tutti
Ευάγγελος Μπαλάς

ΤΟΥΜΠΑ

Κορυφαίοι Β'
Πάυλος Γεωργιάδης

ΤΥΜΠΑΝΑ

Κορυφαίοι Α'
Δημήτρης Βίτπης
Βλαντιμίρ Αφανάσιεβ

ΚΡΟΥΣΤΑ

Tutti
Ελευθέριος Αγγουριδάκης
Ντέλια Μιχαηλίδου

ΑΡΠΑ

Κορυφαίοι Α'
Κατερίνα Γίμα

ΠΙΑΝΟ

Κορυφαίοι Α'
Μαριλένα Λιακοπούλου

ΕΦΟΡΟΣ Κ.Ο.Θ.

Ελένη Μπουλασίκη

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΦΟΡΟΣ

Κ.Ο.Θ.
Δημοσθένης Φωτιάδης

ΤΟ ΠΑΛΙΟΠΑΙΔΟ

Πώς η μουσική μπορεί να αλλάξει τη ζωή μας

Θεατρικό έργο με συμφωνική μουσική βασισμένο στο ομώνυμο βιβλίο της **Αγγελικής Δαρλάση** (εκδόσεις Πατάκη)

Διεύθυνση ορχήστρας: **Διονύσης Παντής & Safira Antzus Ramos**

Κείμενο: **Αγγελική Δαρλάση**
Σκηνοθεσία: **Δημήτρης Τσιλνίκος**
Σκηνογραφική- Ενδυματολογική Επιμέλεια: **Δημήτρης Τσιλνίκος**
Σχεδιασμός φωτισμού: **Παναγιώτης Σαλαπάτας**
Βοηθός Σκηνοθέτη: **Μάριος Τζόγκανος**

Συμμετέχουν οι ηθοποιοί:
Παλιόπαιδο: **Μάριος Τζόγκανος** (φιλική συμμετοχή)
Αστυνομικός, Αφηγητής, Μέλος της Συμμορίας:
Παναγιώτης Γκιζώτης
Γυναίκα, Μέλος της Συμμορίας: **Αναστασία Ιθακήσιου**
Κορίτσι: **Μυρσίνη Καρματζόγλου**
Μητέρα, Αφηγήτρια, Μέλος της Συμμορίας:
Ιωάννα Κωνσταντίνου
Μαέστρος, Μέλος της Συμμορίας: **Βίκτωρ Μπενουζιλίο**
Φούρναρης, Μέλος της Συμμορίας: **Αλέξανδρος Περχόβιακ**
Ραούλ: **Γιώργος Σκαρλάτος**

Με τη συμμετοχή της **El Sistema Greece Youth Orchestra**

Συναυλίες για όλη την οικογένεια:
07.03.2020 & 08.03.2020
Σάββατο & Κυριακή | Ώρα 12:00

Συναυλίες για σχολεία:
04.03.2020
Τετάρτη | Ώρα 11:30
05.03.2020
Πέμπτη | Ώρα 10:00 & 11:30
06.03.2020
Παρασκευή | Ώρα 10:00 & 11:30

Θέατρο Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

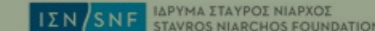
Σε συνεργασία με:
Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

και το Μουσικό πρόγραμμα κοινωνικής
ένταξης El Sistema Greece

Δωρητής:
Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

MEDITERRANEAN PALACE
GRAND HOTEL PALACE

Επίσημοι Χορηγοί Φιλοξενίας ΚΟΘ

THE
LUXURY
HOTELS

WE
LOVE
GENIUS
MUSIC

Ludwig van Beethoven

Mediterranean Palace / 3, Salaminos & Karatassou str. 54626 Thessaloniki
Grand Hotel Palace / 305, Monastiriou str. 54628 Thessaloniki

www.theluxuryhotels.gr